

Submitted: November 2017

Revised: May 2018

Accepted: May 2018

TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARININ STRATEJİK PLANLARININ OLUŞTURULMASINDA SWOT ANALİZİ YÖNTEMİ; MARDİN KASIMIYE (SULTAN KASIM) MEDRESESİ ÖRNEĞİ

Hicran Hanım HALAÇ¹ ve Haşim AKDAĞ²

Özet

Ülkemiz, geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu nedenle kültürel miras bakımından zengin, ender ülkelerdendir. Tüm insanlığın ortak malı olan bu kültür miraslarımızın korunması, belgelenmesi ve gelecek nesillere aktarılması oldukça önemlidir. Gündelik hayatımızı kuşatan, her an birlikte olduğumuz ama çoğunun pek de farkında olmadığımız bu kültürel miraslarımızı tekrar görünür kılmak oldukça önemli bir konudur. Bu nedenle günümüzde önemini, özelliklerini ve işlevini kaybetmiş Taşınmaz Kültür Varlıklarının yeniden topluma kazandırılıp, yaşanılır hale getirilip, gelecek nesillere aktarması konusunda nasıl çözümler üretmek gerektiği araştırmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Taşınmaz Kültür Varlıklarının en önemli vazifesi toplumsal gündelik hayata karışmasıdır. Eğer toplumsal ve gündelik hayata karışmıyorsa yok olmaya mahkûmdur. Ne yazık ki ülkemizde bu durumla karşı karşıya gelen birçok kültür mirasımız bulunmaktadır. Bunlardan biri de günümüzde işlevini kaybetmiş olan 'Medrese'lerdir. Eğitim ve öğretim faaliyetleri camilerde başlamış olmasına rağmen daha sonra sistematik ve düzenli hale getirilmesi hedeflenerek eğitim kurumları oluşturulmaya başlanmıştır. Bu doğrultuda Medreseler açılarak eğitim ve öğretim faaliyetleri daha düzenli ve sistematik bir hale getirilmiştir. Günümüzde ise medreseler, işlevlerini yitirdiğinden kimi kaderine terk edilip harabe durumda bırakılırken, kimisi de müze ve kültür merkezi gibi yeni işlevler verilerek dönüştürüldüğü için toplumsal ve gündelik hayattan soyutlanmaktadır. Bu araştırma aracılığı ile günümüzde El-Cezeri müzesi olarak kullanılan Mardin Kasımiye (Sultan Kasım) Medresesi'nin yaşadığı sıkıntılar keşfedilmeye çalışılacaktır. Tarihi kültür varlıklarına, stratejik planlar oluşturulmadan ve yeterli analizler yapılmadan önerilen işlevlendirme programlarının aslında yapının sürdürülebilirliğine zarar verdiği araştırılacaktır. Edinilen bilgiler ışığında da medreseye dair önermelerde bulunulacaktır. Sonuç olarak; medresenin stratejik planlarının oluşturulması için SWOT analizlerinden yararlanarak, olumlu ve olumsuz yönlerin tespit edilip, medresenin sürdürülebilirliğini ve topluma entegre edilmesini sağlamak için stratejilerin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kasımiye Medresesi(Sultan Kasım), Mardin, SWOT Analizi, Yeniden İşlevlendirme

¹ Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi/Mimarlık Bölümü/Restorasyon Anabilim Dalı, Eskişehir, hhhalac@anadolu.edu.tr

² Öğr. Gör., Harran Üniversitesi Şanlıurfa Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu/Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü/ Mimari Restorasyon Programı, Şanlıurfa, hasimakd@harran.edu.tr

SWOT ANALYSIS METHOD FOR CREATING STRATEGIC PLANS OF IMMOVABLE CULTURAL ASSETS; MARDİN KASIMIYE (SULTAN KASIM) MADRASA SAMPLE

Abstract

Our country is a place where many civilizations have been hosted daily from the past. Therefore, it is one of the rare countries rich in cultural heritage. It is very important that our cultural heritage, which is a common property of all mankind, is protected, documented and transmitted to future generations. It is a very important issue to make visible again our cultural heritage, which surrounds our everyday life, which we are always together with, but which many of us are unaware of. For this reason, the starting point of researching is how to regain to society cultural assets that have lost their importance, features and function today, and how to produce solution them by making them live and transfer them to future generations. The most important duty of the Immovable Cultural Assets is being in social daily life. If society and everyday life are not involved, they are destined to disappear. Unfortunately, we have many cultural heritages which encountering this situation, in our country. One of them is the 'Madrasas' which has lost its function today. Despite the fact that education and training activities started in the mosques, educational institutions were started to be organized with the aim of making them systematic and regular. In this direction, the education and training activities have been made more regular and systematic by the opening of the Madrasas. Nowadays, because the madrasas have lost their functions, some are abandoned to fate and ruined, while some are transformed by giving new functions such as museums and cultural centres, so social and everyday life is abstracted. Through this research, the troubles experienced by Mardin Kasimiye (Sultan Kasim) Madrasa, which is now used as the Al-Jezeri museum, will be tried to be discovered. it will be investigated without the creation of strategic plans and without sufficient analysis, that the proposed retrofitting programs actually damage the Historical cultural assets' sustainability of the structure. In the light of the information obtained, proposals will be made about the medreseye. As a result; it was aimed to develop strategies to develop, by identifying the positive and negative aspects, by taking advantage of the SWOT analysis to establish the strategic plans for the sustainability of the madrasa and integrated to society.

Keywords: *Kasimiye Madrasa (sultan kasim), Mardin, SWOT analysis, re-activation*

GİRİŞ

Araştırmanın Amacı

Ülkemiz, geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu nedenle kültürel miras bakımından zengin, ender ülkelerdendir. Tüm insanlığın ortak malı olan bu kültür miraslarımızın korunması, belgelenmesi ve gelecek nesillere aktarılması oldukça önemlidir. Gündelik hayatımızı kuşatan, her an birlikte olduğumuz ama çoğunun pek de farkında olmadığımız bu kültürel miraslarımızı tekrar görünür kılmak oldukça önemli bir konudur.

İslamiyet'te eğitim yeri olarak medreselerin kullanılmasından önce, camiler ibadet işlevinin yanında eğitim işlevini de karşılamışlardır. Camilerde yürütülen eğitimin genel olarak dini ağırlıklı olmasına rağmen, diğer bilim dallarında da eğitim verilmiştir. Ders konuları hocaların genel bilgisine göre seçilmiş, belirli bir müfredat programı izlenmemiştir. Bu eğitim sistemi çoğunlukla genç öğrencilere yönelik olmuştur, fakat her yaş grubundan insan isteğe bağlı olarak bu derslere katılabilmıştır. Camilerde ilk ve yüksek öğretim arasında fark gözetilmemiştir, medreselerde ise sadece ileri düzeyde eğitim verilmiştir (Aşkun, 2006: 7). Eğitim ve öğretim faaliyetleri daha sonra sistematik ve düzenli hale getirilmesi hedeflenerek eğitim kurumları oluşturulmaya başlanmıştır. Bu doğrultuda Medreseler açılarak eğitim ve öğretim faaliyetleri daha düzenli ve sistematik bir hale getirilmiştir. Günümüzde ise medreseler, işlevlerini yitirdiğinden kimi kaderine terk edilip harabe durumda bırakılırken, kimisi de müze ve kültür merkezi gibi yeni işlevler verilerek dönüştürüldüğü için toplumsal ve gündelik hayattan soyutlanmaktadır. Bu araştırma aracılığı ile günümüzde El-Cezeri müzesi olarak kullanılan Mardin Kasımiye (Sultan Kasım) Medresesi'nin yaşadığı sorunlara değinilmektedir. Tarihi kültür varlıklarına, stratejik planlar oluşturulmadan ve yeterli analizler yapılmadan önerilen yeni işlevlerin yapının sürdürülebilirliğine etkileri araştırılacaktır. Edinilen bilgiler ışığında da medreseye dair önerilerde bulunulacaktır.

Araştırmanın Kapsamı

Anıtsal yapılara yeni işlev vermek, çağdaş koruma anlayışıdır. Bu koruma anlayışı, kullanılmayan ve çağın gereksinimlerine karşılık bulamayan anıtsal yapıların yok olmasını engellemek amacıyla kullanılmalıdır. Bu şekilde yapı doğru müdahale ve onarım yöntemiyle varlığını sürdürmeye devam edebilecektir (Uğursal, 2011: 19-20). Bu doğrultuda araştırmanın kapsamını Mardin Kasımiye (Sultan Kasım) Medresesi ve çevresi oluşturmaktadır. Medresenin yeniden değerlendirilmesinin sebepleri arasında sosyo-kültürel değişimler, ekonomik nedenler ve çevre faktörleri de bulunmaktadır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada literatür taraması, saha çalışması ve SWOT analizlerinden yararlanılmıştır. Medresenin stratejik planlarının oluşturulması için SWOT analizlerinden yararlanarak, olumlu ve olumsuz yönlerin tespit edilip, medresenin sürdürülebilirliğini ve topluma entegre edilmesini sağlamak için stratejiler geliştirilmiştir.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Yeniden Değerlendirme Kavramı

Bir kentin kimliğini, tarihi ve kültürel birikimleri oluşturmaktadır. Bu birikimlerin korunması ve yaşatılması, koruma yönünden fiziksel ve sosyal sürdürülebilirliğin her maddesinin irdelenmesi ile mümkün hale gelebilmektedir. Yeniden işlevlendirme, ekonomik ve sosyo-kültürel değişimlerin önemli faktörlerinden biridir. Tarihi ve kültürel birikimlerin, yeniden işlevlendirmenin de içinde bulunduğu bir yöntemle gelecek nesillere aktarılmasının gerekliliği unutulmamalıdır. Çünkü yeniden işlevlendirme, sadece tarihi ve kültürel varlıklarımızın korunması değil, ileri de kültür varlıklarımıza yapılacak müdahalelere de örnek teşkil etmesi açısından kültürel devamlılığının da bir parçasıdır (Arabacıoğlu, 2007: 208). Yeniden değerlendirmeyi gerektiren nedenler; fiziksel nedenler, sosyal nedenler, kültürel nedenler ve ekonomik nedenlerdir. Sosyal ve kültürel nedenlerden biride anıtsal yapıların özgün işlevini kaybetmesidir.

Anıtsal Yapılarda Yeniden Değerlendirme Kavramı

Günümüzde ekonomik ve sosyal gelişmeler sonucu, kendi özgü işleviyle kullanılmayan yapılara yeni fonksiyonlar verilirken sahip olduğu bir takım değerleri yitirmemesine dikkat edilmelidir. Dini yapılar dışında günümüze kadar gelebilmiş anıtlar, özgün işlevlerini kaybetmişlerdir. Günümüzde bir hamam, bir medrese ya da bir saray yapıldığı günkü işleviyle kullanmak olası değildir. Ne toplumun sosyal yaşamı ne de ekonomik düzeni buna izin vermektedir (Tayla, 1998). Bu sebeple anıtsal yapılara, stratejik planlar oluşturularak ve yeterli analizler yapılarak önerilen işlevlendirme programlarının anıtsal yapıların tarihi ve kültürel değerlerini kaybettirmeyecek şekilde yeni fonksiyonlar verilmesi, bir amaca ve topluma hizmet edilecek şekilde kullanılmalrı, kullanıldığı süreç içerisinde korunmaları gerekmektedir.

Anıtsal Yapılarda Yeniden Değerlendirmesi ile İlgili Yasal Yaklaşımlar

1931'de Atina'da Toplanan Tarihi Anıtların Korunmasıyla İlgili Mimar ve Teknisyenlerinin 1.Uluslararası konferansında; “*Yapıların yaşamlarını sürdürebilmeleri için kullanılmaları önerilir, ancak bu kullanımların estetik ve tarihi kimliğine saygılı bir amaca dönük olmalıdır*”, 1964'te Venedik Tüzüğü 5.maddesinde ; “*Kültür varlığının korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı, ya da beze-meleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir.* ”, 1975 Amsterdam Bildirgesi ; “*Yapılara onların karakterlerine saygı göstermeyi ihmal etmeden, çağdaş yaşamın gereklerine uyan işlevler verilmeli; böylece yaşatılmaları garanti altına alınmalıdır.*”, Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi, 11.maddesi ; “*Her bir Taraf, Kültür mirasının mimari ve tarihsel özelliklerini koruma açısından, korunan varlıkların, çağdaş hayatın gereksinimleri göz önüne alınacak şekilde kullanımını, uygun olan durumlarda, eski binaların yeni kullanımlara intibaklarını teşvik etmeyi taahhüt eder.*” denilmektedir.

MEDRESE VE YENİDEN İŞLEVLENDİRME KRİTERLERİ

Medrese

Türkler İslam öncesi dönemlerden başlayarak Orta Asya'da bir yapı kültürü oluşturmuşlardır. Bu kültürün, İslam sonrası toplumsal yapıda ortaya çıkan yeni gereksinimlerle bütünleşerek yeni yapı türleri ve yeni mimari formlarda devam ettiği görülmektedir. Medrese yapıları da bunlardan biridir. Bu yapılar Şiiliğe karşı Sünniliği yaymak için gereksinim duyulan eğitimci ya da devlet görevlerinde yer alacak olan kadronun yetiştirilmesi amacı ile kurulmuştur (Usta, 1994). Selçuklu döneminde devletin eğitim konusunda verdiği önemin yoğunluğunun, çağın ekonomik gücünün ve sanat alanındaki yaratıcılığının en önemli mimari göstergesi, özellikle Anadolu'da medrese yapıları olmuştur. Anadolu topraklarında medresenin en erken örnekleri bilinirse de Büyük Selçuklu egemenliğindeki yakın doğu topraklarında bu tür yapıların İran'ı izleyerek 12.yy.' da yapılmaya başlandığı bilinmektedir. 13.yy.' da Selçuklu merkezi gücünün ve kontrolünün genişlemesiyle birlikte belli başlı kentlerde medrese yapılarının inşaatı artmıştır (Kuban, 2002).

Amîd (Diyarbakır) ve Hasankeyf (Hısnkeyfa) (1101-1231), Mardin (1108-1409) ve Harput (Hısn-ı Ziyâd)'da (1185-1233) üç kol halinde hüküm süren Artuklu Devleti, yaklaşık olarak 300 yıllık bir siyasi tarihe sahiptir (Aslanapa ve Altınay, 2010: 550). Artuklu hükümdarlarının ilim ve kültüre önem vermelerinden dolayı, özellikle medrese yapımına daha çok önem verdikleri görülür (Alioğlu, 2003: 46-47). İlk Artuklu medresesi Şanlıurfa'daki H.507 (M.1113) tarihli Urfa Ulu Camii Medresesi'dir. Kısmen de olsa ayakta duran bu yapı Anadolu'da mevcudiyeti bilinen eski medrese yapısı olarak kabul edilir. Günümüzde medresenin özgün yapısına ait birkaç bölüm ayakta kalabilmiştir (Kuran, 1969: 22-23). Erken tarihli diğer bir yapı da Mardin Eminateddin Külliyesi içinde yer alan Artuklu Meliki Eminateddin (H.502/516, M.1108/1123) zamanında yapıldığı düşünülen Eminateddin Medresesi'dir (Cantay, 1992, 39). Artukluların son dönemlerinde yaptırdıkları Zinciriye (Sultan İsa) Medresesi H.787 (M.1385) 78 tarihli olup Artuklu mimarisini adeta özetler niteliktedir (Altun, 2011: 94-102).

Yeniden İşlevlendirme Kriterleri

Anıtsal yapının korunması gereken anıt özelliği

Anıtsal bir yapıya yeniden işlevlendirme kriterlerinin başında yapının taşıdığı değer ve özgünlüğü gelmektedir. İlk koşul anıtsal yapının yapıldığı dönem ki işlevi ya da ona yakın bir işlev şemasına sahip olması gerekmektedir.

Anıtsal yapının mekânsal oluşumu

Anıtsal yapı; tek bir hacim veya tekrarlanabilir hacimlerden oluşabilmektedir. Basit bir plan şeması veya karmaşık bir plan şemasına sahip olabilmektedir. Anıtsal yapıların mekânsal oluşumunun en etkin faktörü yeni işlev ile bağlantılı olmasıdır. (Altınoluk, 1991).

Anıtsal yapının hacim boyutu

Anıtsal bir yapıya yeniden işlev verilirken yani işlevin analizleri yapılır ve anıtsal yapının mekânsal boyutlarının uygun olup olmadığı tespit edilmelidir.

Anıtsal yapının işlevsel ilişkiler kurgusu

İşlev değişikliği yapılacak olan anıtsal yapılarda bulunan mekânlar düzenlenirken yeni fonksiyonun eylemine ve insan davranışlarına uygunluğu önem arz etmektedir. Anıtsal yapılarda mekânlara yeni işlev verilirken mekânın kendi içerisinde ve yapının diğer mekânları ile bağlantılarının kurulması gerekmektedir (Arcan, Evcı, 1992).

Anıtsal yapının bulunduğu konum

Anıtsal yapılar, mimari üslupları, mekân özellikleri, yapım teknikleri ve çevreleriyle bir bütündür. Yapının bünyesinde ve çevresinde uygun olarak yapılacak olan işlevsel düzenlemeler, yakın çevrenin yeni işleve uygun olarak düzenlenmesini ve anıtın çevresiyle beraber yaşanırılığını sağlayacaktır (Yıldırım,1999).

ANALİZ YÖNTEMİ - SWOT ANALİZİ

Anıtlarda Yeniden Değerlendirme Stratejileri

Strateji geliştirmenin önemi özellikle “Gelecek için nasıl hazırlanabiliriz?” ve “Nasıl rekabet edebiliriz?” sorularına dayanmaktadır. Bu sorular ilk bakışta iş dünyasında kullanılan stratejik planlama yöntemleri için düşünülmüş gibi de dursa, bu tür bir felsefe yapılan koruma ve yeniden değerlendirme çalışmalarının başarı şansını arttıracaktır. Öncelikle bu çalışma ve sonuçlarının nasıl sürdürülebilirlik ilkesine dayanabileceği, nasıl uzun soluklu sonuçlar getirebileceğini düşünmek kaçınılmazdır. Koruma ve yeniden değerlendirme çalışmaları aslında “geçmiş geleceğini planlamaktır”(Doratlı, 2004). Bu nedenle koruma ve yeniden değerlendirme çalışmalarının amacı mekânın geleceğe hazırlanması, değerinden kaybetmeden gelecek kuşaklara aktarılmasıdır.

Swot

Bir stratejik planlama aracı olan SWOT analizinde; Güçlü yönler (Strengths) ve Zayıf yönler (Weaknesses) ile Fırsatlar (Opportunities) ve Tehditler (Threats) yer almaktadır (URL-1). Stratejik planlamalarda SWOT analizinin kullanılmasında iki önemli fayda sağlamaktadır. Birincisi; güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi şirketin/olayın mevcut durumunu net biçimde ortaya koyar. İkincisi ise; dışsal etkilerin şirketin/olayın fırsat ve tehditlere karşı atacağı adımların analizidir. Bu anlamda stratejik planlamalarda SWOT analizi 4 farklı yönden hem iç hem de dış faktörleri ele alan bir tekniktir (Deren,2006).

Tarihi Yapılarda(Taşınmaz Kültür Varlıklarında) SWOT Analizi Kullanımı

SWOT analizi ele alınan anıtsal yapının içinde ve dışında bulunan, anıtsal yapının başarısını etkileyebilecek veya stratejik kararlar olarak anıtsal yapıyı çevresine bağlayacak bu kritik faktörleri belirtmeyi hedeflemektedir. Bu nedenle anıtsal yapılarda SWOT analizi, tasarımın net bir biçimde tanımlanabilmesini sağlamakta ve tasarım çözümleri için yol göstermektedir.

KASIMIYE(SULTAN KASIM) MEDRESESİ

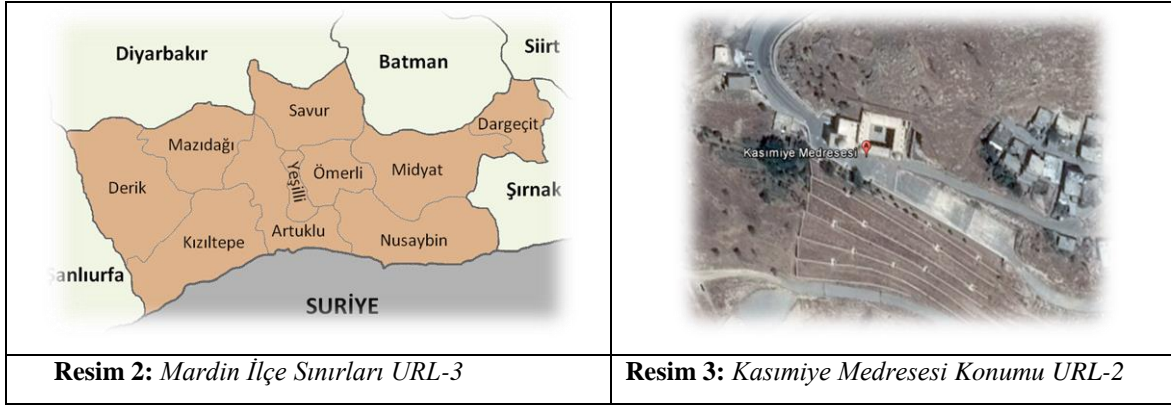
Konumu ve Doğal Çevre Analizi

Mezopotamya Ovasının kuzeyinde yer alan Mardin, ortalama 900 metre yüksekliğinde ki bir dağın güney yamacında konumlanmıştır. Yazları çok sıcak ve kurak, kışları ise bol yağışlı ve ılımandır. Bitki örtüsü, Akdeniz iklimi ile benzerlik gösterdiğinden dolayı kurakçıl orman niteliğindedir (Anonim, 2011: 18-20).

Resim 1: Mardin Vaziyet Planı URL-2

Mardin'in tarihi şehir dokusu içinde yer alan ve Akkoyunlu'lar döneminde tamamlanmış, Sultan Kasım'ın adıyla anılmış Kasımiye(Sultan Kasım) Medresesi Artuklu İlçesi, Medrese Mahallesi,17 Pafta 605 Ada 2 No'lu Parsel de yer almaktadır (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi).

Medresenin Tarihsel Gelişimi

Şehrin güney batısında tepenin altında yer alan ve inşasına Artuklu döneminin sonlarında, Zinciriye Medresesinin inşasından sonra, büyük ihtimalle Zinciriye Medresesinin mimarı tarafından yapıldığı düşünülmektedir. Mardin tarihine Timur istilası ve Akkoyunlu baskısı gibi düzensiz bir ortamın oluşması ile birlikte eksik kalan medresenin yapımı Akkoyunlu'lar tarafından (1457-1502) bitirilmesinden dolayı medrese hükümdarın adı Sultan Kasım ile de anılmaktadır. 1469'a tarihlenen medrese, Mardin binalarının en büyüklerindedir. Medrese bir avlu etrafında sıralanmış iki katlı mekânlar ve müstakil bir mescitten oluşmaktadır. Yapı çevresinde bulunan zaviye-türbe düşünüldüğünde yapı grubunun külliye olarak inşa edildiği düşünülmektedir. Yapı Birinci Dünya Savaşı'na kadar işlevini sürdürmüştür (1914-1918) (Anonim, 2016: 7-8).

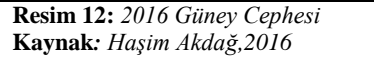
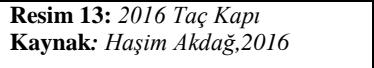
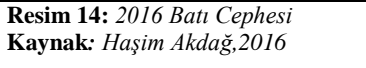

Medresenin Değişim ve Dönüşümü

Medrese 1964 ve 1990 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından Restorasyon çalışmaları yapılmış. 2004 yılında ise Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restorasyon projeleri çizildi. Mart 2007 yılında yapılmaya başlanılan Restorasyon çalışmaları halen devam etmektedir. 2008 yılında ise çevre düzenlemesi yapılmıştır (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi) (bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Medrese Değişim ve Dönüşümü

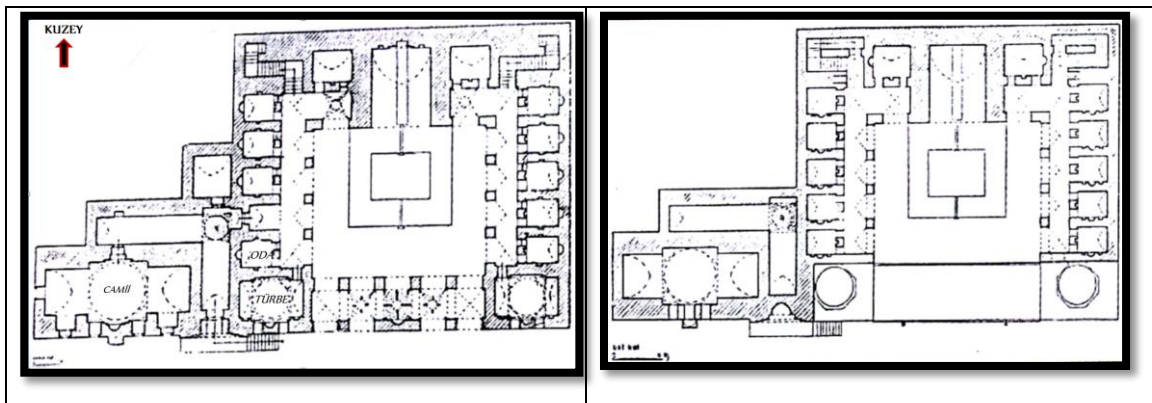
<p>Resim 6: 1964 Restorasyon Çalışması-Güney Cephesi Kaynak: Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi</p> 	<p>Resim 7: 1964 Restorasyon Çalışması-Güney Cephesi Kaynak: Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi</p> 	<p>Resim 8: 1964 Restorasyon Çalışması-Dilimli Kubbe Kaynak: Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi</p>
<p>Resim 9: 1990 Restorasyon Çalışması-Güney Cephesi Kaynak: Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi</p> 	<p>Resim 10: 1990 Restorasyon Çalışması-Güney Cephesi Kaynak: Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi</p> 	<p>Resim 11: 1990 Restorasyon Çalışması-Batı Cephesi Kaynak: Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi</p>
<p>Resim 12: 2016 Güney Cephesi Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p> 	<p>Resim 13: 2016 Taç Kapı Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p> 	<p>Resim 14: 2016 Batı Cephesi Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>

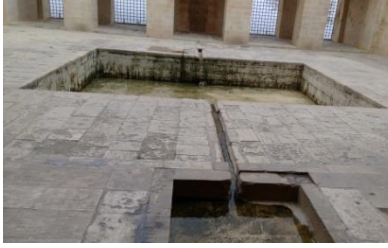
Medresenin Planları

Yapının güney cephesi; Batıda, büyük kubbenin altındaki cami kısmının pencere ve üstü dilimlenmiş yarım kubbe ile örtülü duvar payandası ile onun hemen yanında yer alan anıtsal portal niş, doğuya doğru da iki dilimli kubbeli türbe mekânı arasında dışa açılan avlu revaklarının sivri kemerleri ile teşkilatlandırılmıştır (Altun,2011: 102).

Zemin Kat Planında batı tarafında cami kısmını doğu tarafında ise medrese kısmını oluşturmaktadır. Medrese kısmı bizi mukarnas süslemeli bir portal ile karşılamaktadır. Medrese kısmında 11 sınıf bulunmaktadır. Bu sınıflar beşik tonozla örtülmüştür. Avlu kısmında 2 kat yüksekliğinde Eyvan kısmı bulunmakta ve beşik tonozla örtülmüştür. Medresenin 1.katına geçiş sağlayan 2 merdiven bulunmaktadır. Medrese kısmında 1 türbe ve 1 müderris odası bulunmaktadır. Türbe ve müderris odası sekizgen kasnak üzerine oturmuş dilimli kubbe örtülmüştür. 1.Kat planında ise medresenin 12 sınıfı bulunmakta olup bu sınıflar beşik tonozlarla örtülmüştür (bkz. Tablo 2).

Tablo 2. Medresenin Planları ve Görselleri

<p>Resim 15:<i>Kasımiye Medresesi Zemin Kat Planı</i> Kaynak: Altun, 2011: 102 – (A.Gabriel 1967 Kasım)</p>	<p>Resim 16: <i>Kasımiye Medresesi Birinci Kat Planı</i> Kaynak: Altun, 2011: 102 – (A.Gabriel 1967 Kasım)</p>	
		
<p>Resim 17:<i>Kasımiye Medresesi Taç Kapı</i> Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>	<p>Resim 18:<i>Kasımiye Medresesi Giriş Holü</i> Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>	<p>Resim 19:<i>Kasımiye Medresesi Camii Alanı</i> Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>
		
<p>Resim 20:<i>Kasımiye Medresesi Avlu Alanı</i> Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>	<p>Resim 21:<i>Kasımiye Medresesi Revak</i> Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>	<p>Resim 22:<i>Kasımiye Medresesi Sınıfları</i> Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>
		
<p>Resim 23:<i>Kasımiye Medresesi Eyvan-Suyun Çıkış Yeri Doğuş Evresi</i> Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>	<p>Resim 24:<i>Kasımiye Medresesi Eyvan-Gençlik Evresi</i> Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>	<p>Resim 25:<i>Kasımiye Medresesi Eyvan-Yaşlılık Evresi ve Mahşer Alanı</i> Kaynak: Haşim Akdağ,2016</p>

Eyvan ile havuz tasarımının hoş bir öyküsü bulunmaktadır; “Suyun dökülmeye başladığı yer doğumu temsil eder. Suyun düştüğü yer iki minik havuzdan oluşmuş olup bunlar bebeklik çağını ve çocukluk çağını temsil eder. Sonrasında gençlik çağını temsil eden geniş bir kanala uzanır. Kanalda tıpkı insanın gençlik çağının geçmeyeceğinin ve hep genç kalacağını sandığı gibi su da durağan gözükmemektedir. Geniş kanalın bittiği yerde dar bir kanal başlar. Burası yaşlılık çağını temsil eder. Dar kanalda su hızlı akmakta ki bu yaşlılık çağında zamanın hızlı geçtiğini, suyun hep yan yüzlerden ortaya doğru bir sirkülasyon yapması da insanın yaşamı boyunca edindiği tecrübelerin gerçekte sindirmesini temsil eder. Dar kanaldan akan suyun beslediği havuz mahşer alanını temsil etmektedir. Herkesin gideceği yer orasıdır. Havuzda iki çıkış bulunup alt taraftaki çıkış cehenneme girenleri, üst taraftaki çıkış ise cennete girenleri temsil eder. Lakin su hangi çıkıştan akarsa aksın Mezopotamya ovasına ulaşır orada bir bitkiye can verdiği düşüncesi ile her canlının Mezopotamya ovasında tekrardan can bulacağına inanılır “ (Anonim, 2012: 68-70) (bkz. Tablo 2).

KASIMIYE MEDRESESİ İÇİN SWOT ANALİZİ YÖNTEMİNİN UYGULANMASI

Medresenin literatür taraması ve saha çalışması yapıp Medresenin stratejik planlarının oluşturulması için SWOT analizlerinden yararlanarak, olumlu ve olumsuz yönlerin tespit edilip, medresenin sürdürülebilirliğini ve topluma entegre edilmesini sağlamak için stratejiler geliştirilmiştir. Analizlerde genel olarak Sosyo-kültürel değişimler, ekonomik nedenler ve çevre faktörleri ile ele alınmıştır.

Tablo 3. Kasımiye Medresesi SWOT Analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<p>1.Ulaşım Bakımından -Karayolu ve havayolu ulaşımın olması -Mardin'in sınır il olması; transit taşıma güzergâhında olması</p> <p>2.Nüfus Bakımından -Nüfusun çoğunluğunun genç olması</p> <p>3. Değer(Tarihi Belge) Bakımından -Medrese Kentin tarihini, mimarisini ve kültürel değerlerini korur.</p> <p>4. Konum (Kent Silueti) Bakımından -Medrese, kentsel görünümü zenginlik katmaktadır. -Kentsel görünüm korunurken, kentin gelişimine katkı sağlamaktadır.</p> <p>5. Otantiklik (Özgünlük) Bakımından -Medresenin cephe karakterine bağlı kalarak kentin has dokusu korunabilir.</p> <p>6. Sosyo-Kültürel Bakımından -Çevre ve kent kültürü konusunda Sivil Toplum Kuruluşlarının etkinliğinin giderek artması -Kültürel ve tabiat varlıkları açısından zengin olması -Doğal kaynakların korunmasına yönelik uluslar arası sözleşmelere taraf olunması -Tarihi ve kültürel mirasların sahip olduğu kültürel zenginliğe olan ilginin fazla olması ile içinde olduğu yerleşim alanının ekonomisini pozitif yönde etkiler. -Kentin simgesel bütünlüğünü pekiştirir. -Medresenin iç mekânları turistik aktiviteler için daha uygun olup ilgi çekici mekânlar oluşturmakta, turist sayıları artmaktadır. -Yeniden değerlendirme ile tarihi anıtlar gibi değerleri sosyal yapılara dönüştürerek kente kazandırır.</p> <p>7.Eğitim Bakımından -Eğitim oranının gittikçe artması. -Eğitim alt yapısının güçlü olması. -Üniversitenin varlığı. -Eğitim kurumlarında bilgisayar internet kullanımının yaygınlaşması.</p> <p>8. Ekonomik Bakımından -Tarihi dokunun sağlıklaştırılması için uluslararası fonlar -Tarihi kent Mardin turizm potansiyeline sahip olması. -Uluslararası kültür ve sanat festivallerinin düzenlenmesi için gerekli tarihsel kültürel birikimine sahip olması. -Medresenin kazanımı ve doğrudan ekonomik getiriye artırır. -Medresenin iç mekânı amacına uygun tasarlandığında yapının ekonomik değeri artar.</p> <p>9. Müdahale Bakımından</p>	<p>1.Ulaşım Bakımından -Ulaşımında planlama ile yatırım arasında kopukluğun olması -Toplu taşımada denetimin yetersiz oluşu -Acil durumlar için yeterince iyi bir altyapısı olmayan yolların olması -Ulaşım planları ile iskân planlarının eş zamanlı yapılmaması</p> <p>2.Nüfus Bakımından -Nüfus artışının ortaya çıkardığı sorunlar -Toplu göçlere karşı konulamaması -Bazı yerlerin hayat standartını düşüren nüfus yoğunluğu</p> <p>3. Değer(Tarihi Belge) Bakımından -Medrese iç mekânı yönelik tarihi, kültürel ve mimari değerlerini kaybedilir.</p> <p>4. Konum (Kent Silueti) Bakımından -Yapı yüksekliklerinin değiştirilmesi ile kent silueti bozulur. -Medresenin gerisinde ve tarihi dokunun yoğun olduğu alanlarda en son imar şartlarının belirlediği yükseklikteki yapılara izin verilebilir.</p> <p>5. Otantiklik (Özgünlük) Bakımından -Yaşam alanlarının özgünlüğü olmayarak birbirine benzetilmeye çalışılması Kentte tek tip yapılaşmanın oluşmaya başlaması ile kente has durumun kaybedebilir. -İç mekânın özgünlüğünü kaybedilir. -Mukarnaslı taç kapı özgünlüğünü kaybedilir. -Özgün strüktür tamamen kaybedilir. -Medresenin gerisinde Yüksekliği değiştirilen binalarda çevresel özgünlük kaybedilmiştir.</p> <p>6. Sosyo-Kültürel Bakımından -Yerel yönetimin, turizm bilgi ofislerinin ve şehirde ziyaretçileri yönlendiren ve bilgilendiren malzemelerin olmaması. -Bölgedeki tarihi doku hızlı bir şekilde değişmektedir. -Fonksiyon değişiklikleri ile medrese kullanımını değiştirir, insan yoğunluğu azalabilir.</p> <p>7.Eğitim Bakımından -Eğitimde eşitliğin sağlanamaması, bayanlarda eğitim oranının daha düşük olması. -Eğitim kurumlarında her bir öğretmene düşen öğrenci sayısının fazla olması -Eğitim kurumlarında teknolojiden ve bilimsel araştırmalarda geri kalması</p> <p>8. Ekonomik Bakımından -Ekonomik kazanç, koruma bilincinin ve gelecek nesillere aktarılmasının önüne geçmektedir. -Mevcut turizm potansiyelinin yeterince değerlendirilmemesi -Diğer tarihi kentlere gelen ziyaretçilerin ortalama kalma</p>

<p>-Restorasyon çalışmalarında doğru ve yerinde müdahalelerde bulunulup diğer çalışmalara örnek teşkil edilmesi.</p> <p>10. Mekânın Özü</p> <p>-Medresenin mevcut karakteristik özellikleri korunur.</p> <p>11. Sürdürülebilirlik Bakımından</p> <p>- Medresenin geri dönüşümlü malzemelerin kullanılması ile daha verimli neticeler elde edilebilir.</p> <p>12. Kentsel Planlama Boyutu</p> <p>-Kentsel tasarımlarla yaşam kalitesinin arttırılabileceği cami, medrese, kale, çarşı vb. tarihi ve kültürel mirasların tekrardan gün yüzüne çıkarılması ile ilgili son yıllarda yapılan çalışmalar</p> <p>-Koruma amaçlı planların hazırlanması</p> <p>13. Tasarım Değerlendirmesi</p> <p>-Planlı tasarımlar uygulanarak medrese ve etrafında yararlı uygulamalar elde edilir.</p>	<p>sürelerinin Mardin'i geride bırakması.</p> <p>9. Müdahale Bakımından</p> <p>-Hatalı onarımlar medreseye zarar verebilir.</p> <p>10. Mekânın Özü</p> <p>- Esaslı değişimler ile medresenin sahip olduğu karakteristik özellikler değiştirilmektedir.</p> <p>11. Sürdürülebilirlik Bakımından</p> <p>-Medresede yapılan hatalı onarımlardan dolayı malzeme israfı vardır.</p> <p>12. Kentsel Planlama Boyutu</p> <p>-Hızlı ve düzensiz yapılaşmadan dolayı kentin doğal kaynaklarının zarar görmesi</p> <p>-Koruma amaçlı imar planlarının hazırlama sürecinde teknik bilgi ve dökümanların eksikliği</p> <p>-Tabela, durak, aydınlatma elemanları vb. kentsel tasarım elemanlarının niteliksiz ve çevresi ile uyum sağlamaması</p> <p>-Kentsel Planlama kararları ile restorasyon çalışmalarının önü açılır.</p> <p>13. Tasarım Değerlendirmesi</p> <p>-Tasarlanan yapı fonksiyonları ile uygulanan fonksiyonlar birbirlerine uymama olasılıkları bulunmaktadır.</p>
<p>Fırsatlar</p>	<p>Tehditler</p>
<p>1.Ulaşım Bakımından</p> <p>2.Nüfus Bakımından</p> <p>3. Değer(Tarihi Belge) Bakımından</p> <p>-Kentsel mekânlar da tarihi ve kültürel değerlere sahip mimari uyum sağlanabilir.</p> <p>4. Konum (Kent Silueti) Bakımından</p> <p>-Kentteki boşluklar tarihi dokuya uygun yapılarla doldurulabilir.</p> <p>5. Otantiklik (Özgünlük) Bakımından</p> <p>-Medrese ve kentin diğer tarihi yapıları koruyarak özgün kentsel doku korunabilir.</p> <p>6. Sosyo-Kültürel Bakımından</p> <p>-Medrese yerel halk tarafından yaygın şekilde kullanım imkânı bulur.</p> <p>-Kültürel miras olan Medrese toplumsal yaşama entegre edilir.</p> <p>7.Eğitim Bakımından</p> <p>8. Ekonomik Bakımından</p> <p>-Gelen sermayenin bilinçli ve dengeli kullanıldığı takdirde refah seviyesinin artmasını sağlar</p> <p>-Şehrin tarihi dokusunun koruyarak, turizm gelirlerini arttırmak</p> <p>9. Müdahale Bakımından</p> <p>-Restorasyon çalışmalarında kullanılan yenilikler yeni yöntemleri ortaya çıkarmayı sağlar.</p> <p>10. Mekânın Özü</p> <p>-Medresede yerinde yapılan değişiklikler ile sahip olduğu kimlik bir üst seviyeye taşınabilir.</p> <p>11. Sürdürülebilirlik Bakımından</p> <p>-Medrese kimliğini koruması amacıyla tarihi ve kültürel yönden sürdürülebilir verileri içerir.</p> <p>12. Kentsel Planlama Boyutu</p> <p>-Kentin yeniden yapılacak has alanlarının belirlenmesi ve tarihi dokunun korunarak dönüştürülmesi</p> <p>-İyi bir planlama ile kültürel ve tabiat varlıklarının korunabilmesi</p>	<p>1.Ulaşım Bakımından</p> <p>2.Nüfus Bakımından</p> <p>3. Değer(Tarihi Belge) Bakımından</p> <p>-Medresede hatalı onarım ve müdahaleler diğer yapılara kötü örnek teşkil edebilir.</p> <p>4. Konum (Kent Silueti) Bakımından</p> <p>-İmar değişiklikleri ile tarihi dokuda yapılan yeni yapılar kentin tarihi siluetini kaybettirebilir.</p> <p>5. Otantiklik (Özgünlük) Bakımından</p> <p>- Medrese ve Kentin Tarihi dokusu özgünlüğünü kaybedebilir.</p> <p>-Medrese özgün malzeme ve fonksiyonunu tamamen kaybedebilir.</p> <p>6. Sosyo-Kültürel Bakımından</p> <p>-Turizm koruma bilincinin önüne geçtiğinde anıtsal yapılar zarar görür.</p> <p>-Kentin problemlerine duyarlılığın yeterli düzeyde olmaması</p> <p>7.Eğitim Bakımından</p> <p>8. Ekonomik Bakımından</p> <p>-Uygulamalarda koruma düşüncesi geri de kalabilir bu da koruma bağlamında eksiklikler ortaya çıkabilir.</p> <p>9. Müdahale Bakımından</p> <p>-Hatalı müdahaleler yapıya geri dönüşü zor olan zararlar verebilir.</p> <p>10. Mekânın Özü</p> <p>- Esas doku ile ters düşecek malzemelerin kullanılması mekânın bütünlüğünü bozup ve görselliğini olumsuz yönde etkiler.</p> <p>11. Sürdürülebilirlik Bakımından</p> <p>12. Kentsel Planlama Boyutu</p> <p>-Yeni yapılanmalarla tarihsel yapıların varlığı zarar görebilir</p> <p>-Yeni yerleşim yerlerinde tarihi doku ile bağdaşmayan binaların yapılması</p> <p>-Kentsel planlamada gerekli önlemler alınmadığında takdirde tarihi dokuya zarar verilmesi</p> <p>13. Tasarım Değerlendirmesi</p>

13. Tasarım Değerlendirmesi -Koruma bilinci temelinde dayanarak tasarlanan fonksiyonlar ile medrese korunabilir ve gelecek nesillere aktarılabilir.	-Tasarımlar, hassasiyetler dikkate alınmadan yapılırsa, tarihi kentin dokusunu bozulabilir.
---	---

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Kültür Varlıklarının yeniden işlevlendirilmesinin ilk şartı yapının özgünlüğünün korunmasıdır. Yapının yeniden işlevlendirilmesi, aktif olarak korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması sağlanabilmelidir. Fakat kültür varlıklarının gündelik yaşamımıza kazandırarak korumanın sürdürülebilir olması için yapılan müdahalenin yeni kullanıcıların ve yeni işlevin gereksinimlerini karşılayabilmelidir. Diğer şartı ise yeni işlev ile anıtsal yapının uyumunun sağlanmasıdır. Bu uyumluluk; anıtsal yapının taşıdığı değerler tahrip edilmeden sağlanmalıdır. Anıtsal bir yapının yeniden kullanımına uygunluğunun değerlendirilmesinde; analiz yöntemleri etken olmaktadır.

Anıtsal yapı ve çevreleri yeniden işlevlendirilirken taklit tasarımlardan uzak durulmalı ve kullanıcılara uygun tasarımlarla anıtsal yapıları yaşatmak mümkün olacaktır. Ama anıtsal yapılarımızın çoğunu müze ve kültür merkezlerine dönüştürerek toplumsal ve gündelik hayattan uzaklaştırmaktayız.

Öneriler

Mardin Kasımiye Medresesi yeniden işlevlendirilirken kent içindeki yeri ve değerlendirilmesi, yakın çevresindeki yapıların işlevlerin tanımlanması itibariyle ele alınması gerekmektedir. Medrese ve çevresinin korunması ve yeniden işlevlendirilmesinde dikkate alınması gereken en önemli husus tarihi yapı ve çevresine ilişkin koruma çalışmaları için yapılan müdahaleler, müdahale yöntemleri ve kullanılacak malzemeler uzman ekipler tarafından tanımlanmalıdır.

Mardin Kasımiye Medresesi öncelikle anlam ve önemine dair literatür araştırmaları ile işe başlanmalı, anlam ve önemini analizlerle güçlendirip yeni işlev vermek için stratejik planların geliştirilmesi gerekmektedir. Ancak medresede literatür araştırmaları ve analiz aşaması kısa süreli olduğundan hızlı bir biçimde onarıma geçilmesi istenildiğinden onarımdan daha çok yapının özgünlüğünü yitirmesine neden olmaktadır.

Kasımiye Medresesinde son olarak 2007 yılında başlayıp ve halen devam etmekte olan onarım çalışmalarında görev alan uzmanlardan hiçbirinin orada olmaması ile medresenin yüzey kayıpları, parça kopmaları, yüzey kirliliği, yosun oluşumu, form kaybı, renk değişimi, rutubet sorunu ve bakımsızlık problemlerin çözülmesi gerekmektedir. Medrese'nin şuan da müze olarak faaliyet göstermesine rağmen ve yapıyı koruyacak bir tane güvenlik görevlisinin bile orada bulunamaması büyük bir sorun teşkil etmektedir.

Günümüzde Taşınmaz Kültür Varlıklarımızın en önemli vazifesi toplumsal gündelik hayata karışmasıdır. Ama Taşınmaz Kültür Varlıklarımızın çoğu müze ve kültür merkezlerine dönüştürüldüğü için toplumsal ve gündelik hayattan uzaklaştırmaktadırlar. Kasımiye medresesinde de aynı sorun ile karşılaşmaktayız. Kültür Varlıklarımızın aynı kaderi paylaşmamaları dileğiyle...

KAYNAKÇA

- Alioğlu, E. F. (2003), *Mardin Şehir Dokusu ve Evler*, 2. Baskı, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul, 46-47.
- Altınoluk, Ü.(1991).''Özgün İşlevini Tamamen Yitiren ya da İşlevsel Olarak Eskiyen Yapıların Yeniden Kullanımı'',Tasarım Dergisi, Sayı 14,İstanbul
- Altun ,A.,(2011) ,*Mardin 'de Türk Devri Mimarisi*, 94-102.
- Amsterdam Bildirgesi,1975
- Anonim, T.C. Mardin Valiliği, (2012), *81 İilde Kültür ve Şehir Mardin*, Mardin, 68-70.
- Anonim, T.C. Mardin Valiliği, (2011) *Çevre Durum Raporu*, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Mardin,18-20.
- Anonim, T.C. Mardin Valiliği, (2016), *Kültür Sanat Turizm Dergisi* (Yıl:2 Sayı:4 Ocak 2016), Mardin, 7-8.
- Arabacıoğlu, P., (2007), ''*Tarihi Çevrelerde Yeniden Değerlendirme Kavramı*'', YTÜ- Megaron Dergisi, Cilt:2, Sayı:4, İstanbul, 208.
- Arcan, E.F. ,Evcı, F.(1992).*Mimari Tasarıma Yaklaşım 1*,İstanbul

- Aslanapa, O. ve Altınay N. P. (2010), “Artuklu Sarayında Bir Mühendis: Cezerî” *Uluslararası Şırnak ve Çevresi Sempozyumu Bildirileri*, Şırnak Üniversitesi Yayınları, Ankara, 550.
- Aşkun, İ. Y. (2006). *Gökdere Medresesi Örneğinde Osmanlı Klasik Dönemi Öncesi Medreseleri*. Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul, 7.
- Atina Tarihi Anıtların Korunmasıyla İlgili Mimar ve Teknisyenlerinin 1.Uluslararası Konferansı, 1931
- Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi, 1985
- Bekin, D. (2009). *Tarihin ışığında Mardin*. Ankara, Korza, 204.
- Cantay, G. (1992), *Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifaları*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Sayı 61, Ankara, 39.
- Deren, A.S.(2006). *Sanal Ortamda Kültürel Miras Enformasyon Sistemlerinin Kurulması ve Türkiye İçin Durum Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dorathı, N., Hoşkara, Ş.Ö., Faslı, M. (2004), *An Analytical Methodology For Revitalization Strategies İn Historic Urban Quarters: A Case Study Of The Walled City Of Nicosia*, North Cyprus, Cities, 21(4) 329-48.
- Kuban, D.(2002).*Selçuklu Çağında Anadolu Sanatı*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul
- Kuran, A. (1969), *Anadolu Medreseleri*, ODTÜ. Mimarlık Fakültesi, C.1, Ankara, 22-23.
- Tayla H. 1988 ‘‘İşlevlendirme Koruma Karşıtlığı ’’ ,Yapı Dergisi, Sayı 84,İstanbul
- Uğursal, S.(2011). *Tarihi Yapıların Yeniden İşlevlendirilmesi; İzmir Sümerbank Basma Sanayi Yerleşkesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 19-20.
- URL-1 <https://www.makaleler.com/swot-analizi-nedir> (Erişim Tarihi: 10.10.2017)
- URL-2 <https://www.google.com/earth/> (Erişim Tarihi: 06.05.2017)
- URL-3 https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96merli,_Mardin (Erişim Tarihi: 06.03.2017)
- Usta, A.(1994) ‘‘Anadolu Türk Mimarlığında Form Analizi’’ ,KTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Trabzon.
- Venedik Tüzüğü,1964
- Yıldırım, D.(1999).*Anıtsal Binalardaki İşlev Değişikliklerinden Doğacak Müdahalelerin Yapısal Çevresel Olarak İncelenmesi*, İTÜ, Fen Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

EXTENDED ABSTRACT

Turkey is a place where many civilizations have been hosted daily from the past. Therefore, it is one of the rare countries rich in cultural heritage. It is very important that our cultural heritage, which is a common property of all mankind, is protected, documented and transmitted to future generations. It is a very important issue to make visible again our cultural heritage, which surrounds our everyday life, which we are always together with, but which many of us are unaware of.

From the pre-Islamic era, the Turks established a culture of building in Central Asia. It appears that this cul-de-sac has continued with new forms of architecture and new architectural forms, integrating with new requirements emerging in post-Islamic social structure. Medrese buildings are also one of these. These structures were established with the aim of educating the educators who need to spread Sunnis against Shiism, or the staff who will take part in government affairs (Usta, 1994). The emphasis of the government on education during the Seljuk period, the economic power of the age and the most important architectural display of creativity in the field of art have been the madrasa structures especially in Anatolia. Although the earliest examples of medresses in Anatolia are unknown, it is known that such structures followed Iran in the Near East lands of the Great Seljukid rule (Kuban, 2002).

Nowadays, medreses are abstracted from society and everyday life because they lost their functions and some were left to ruin and ruined, while others were transformed by giving new functions such as museums and cultural

centers. Through this research, the problems experienced by Mardin Kasımiye (Sultan Kasım) Madrassah, which is now used as the Al-Jezeri museum, are mentioned. Historical cultural assets will be investigated for impacts on the sustainability of the proposed new functions without the creation of strategic plans and without adequate analysis. In the light of the information obtained, the medreseye suggestions will be made.

Nowadays economic and social developments must be careful not to lose a number of values that are the result of giving new functions to the structure which can not be used with its own specific function. Apart from the religious buildings, monuments that came up to daylight, have lost their original functions. Today it is not possible to use it as a bath, a madrasa or a palace built as a day function. Neither the social life nor the economic order of society allows this (Tayla, 1998). For this reason, it is necessary for the monumental structures to be provided with new functions, to serve as an aim and to be used in a way that does not lose the historical and cultural values of the monumental structures, by creating strategic plans and making sufficient analyzes.

The key to developing a strategy is based on the questions "How can we prepare for the future?" And "How can we compete?" As these questions are considered for strategic planning methods used in the business world at first sight, such a philosophy will increase the chances of success of conservation and reassessment studies. First of all, it is inevitable to think about how this work and its results can be based on sustainability principles and how it can bring long-term results. Conservation and reassessment activities are actually "planning the future of the past" (Doratli, 2004). The SWOT analysis aims to identify these critical factors, both inside and outside the monumental structure under consideration, that will affect the success of the monumental structure or link strategic monuments to monumental surroundings. For this reason, SWOT analysis in monumental structures allows a clear definition of the design and leads to design solutions.

It is thought that the same architect was probably started after the construction of the Chaine Medreses in the end of the Artuklu period, which is located under the hill in the south west of the city. Madrasa is known by the name of the ruler because the construction of the medrese which is incomplete with the formation of an irregular environment such as the Timurian invasion and the printing of Akkoyunlu to the history of Mardin is completed with the order of Sultan Kasım (1457-1502), the Akkoyunlu ruler. The madrasa, dated to 1469, is the largest of the Mardin buildings. The madrasa consists of two-storeyed spaces lined around a courtyard and a separate mosque. He continued to function until the First World War (1914-1918) (Anonymous, 2016: 7-8).

As a result; it was aimed to develop strategies to develop, by identifying the positive and negative aspects, by taking advantage of the SWOT analysis to establish the strategic plans for the sustainability of the madrasa and integrated to society.